

Orthostatische tremor en diepe hersenstimulatie

Fleur van Rootselaar

Neuroloog/klinisch neurofysioloog
29 mei 2015, 2e OT-ontmoetingsdag

Presentatie

- Wat is tremor? Classificatie
- Hoe ontstaat tremor? Etiologie
- Orthostatische tremor, behandelopties

- Diepe hersenstimulatie bij OT
- Diepe hersenstimulatie algemeen

- Onderzoeksvragen?

TREMOR

Tremor

Ritmische onwillekeurige oscillerende beweging van een lichaamsdeel

Spiercontracties door aansturingsprobleem vanuit de hersenen

Stellen diagnose

Tremor classificatie:

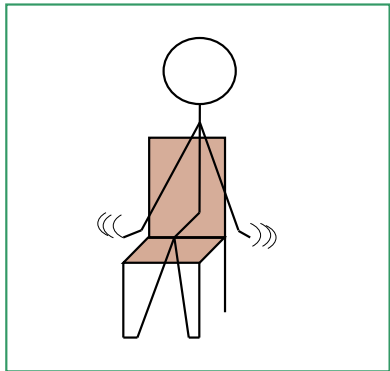
- Fenomenologie (type tremor)
- Topografie (lichaamsdeel)
- Frequentie (snelheid)

- Etiologie (oorzaak)

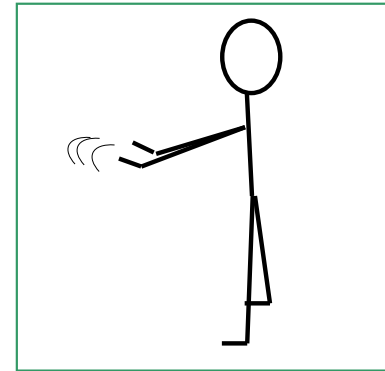
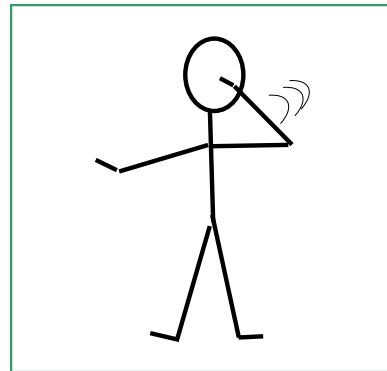

Tremor fenomenologie

Rust

Actie

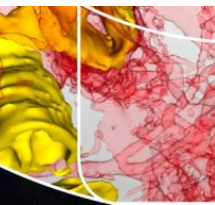
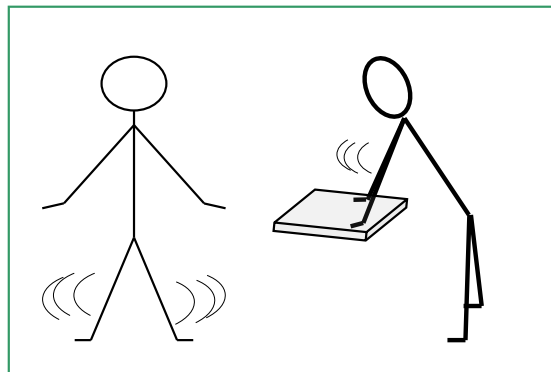
← Postureel

← Kinetisch

← Intentie

← Orthostatisch

13-18Hz

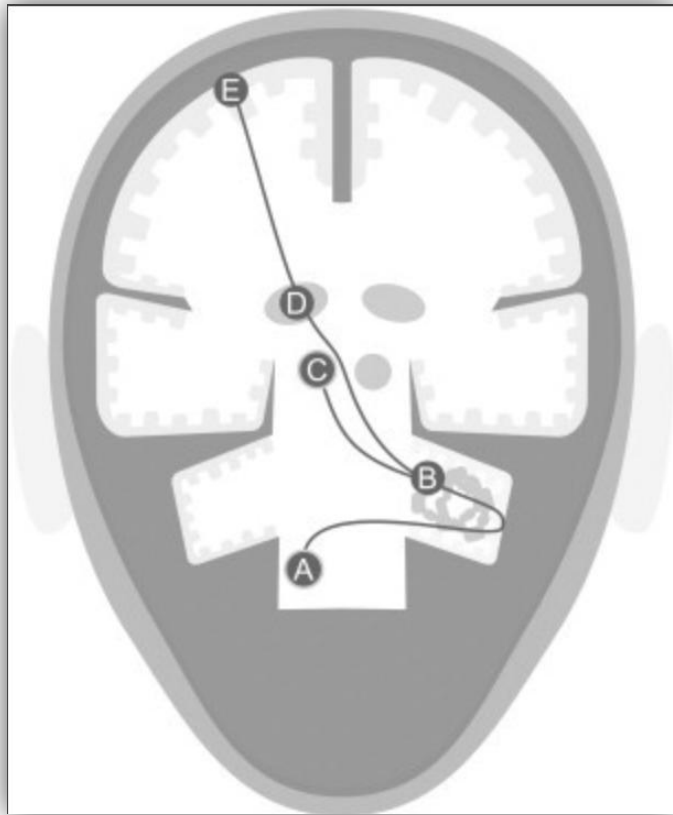

Etiologie, primair

- Essentiële tremor
- Tremor bij ziekte van Parkinson
- Versterkte fysiologische tremor
- ...
- Orthostatische tremor

Tremornetwerk

Figuur: S. Sharifi

- Motorische schors
- Diepe hersenkernen
- Kleine hersenen
- Hersenstam

Etiologie - secundair

- Structurele leasie
- Endocrien / metabool / toxisch
- Neurodegeneratief
- Psychogeen

– Aanvullend onderzoek

ORTHOSTATISCHE TREMOR

Orthostatische tremor

Zeer snelle tremor van de beenspieren bij staan

Gevoel van onzekerheid

Soms ook in de armen bij leunen op de armen tijdens staan

Soms actietremor handen

Behandeling

Aanpassen bezigheden, in beweging blijven

Fysiotherapie, ergotherapie, revalidatie

Medicamenteus (clonazepam, gabapentin)

Operatief: diepe hersenstimulatie (DBS)

Behandeling

Functionele beperkingen?

Effect van de verschillende behandelingen?

- Aanpassen bezigheden, in beweging blijven
- Fysiotherapie, ergotherapie, revalidatie
- Medicamenteus (clonazepam, gabapentin)
- Operatief: diepe hersenstimulatie (DBS)

Behandeling – Onderzoek?

Functionele beperkingen?

Effect van de verschillende behandelingen?

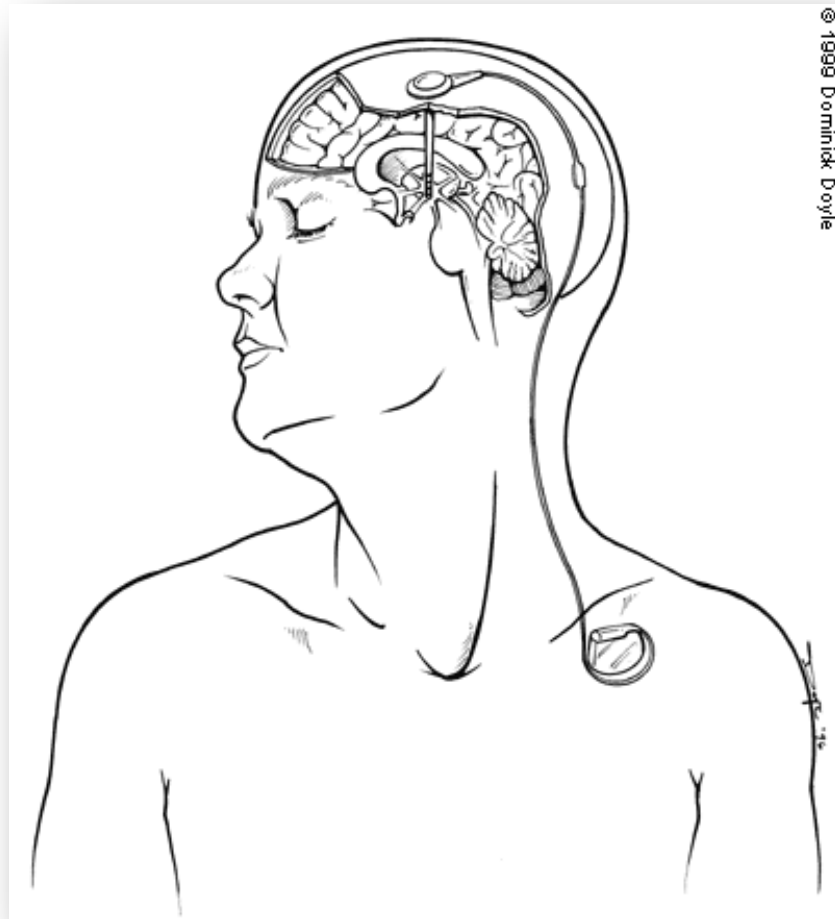
Revalidatie?

- Vragenlijsten
- Klinische metingen
- Onderzoeksopzet

Vragen?

DIEPE HERSENSTIMULATIE OT

DBS bij OT

Patient, 70 jaar, sinds 20 jaar OT met handtremor, medicatie-resistent

- Staan: enkele seconden
- Lopen: 10 minuten
- Ernstige beperking dagelijks leven

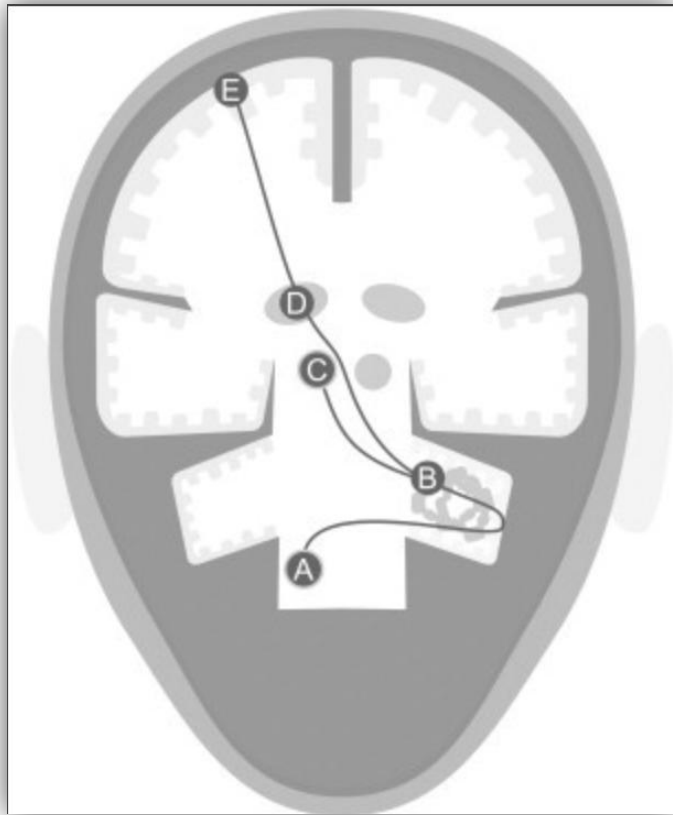
Patient, 70 jaar, OT

- DBS: zeer goed effect – actief leven
- Jaar na operatie: heroperatie, pijn draden
- Dan: minder effect, draden verschoven

- Weer jaar later: repositionering
- Vervolgens 2 jaar goed effect
- Daarna langzaam minder effect

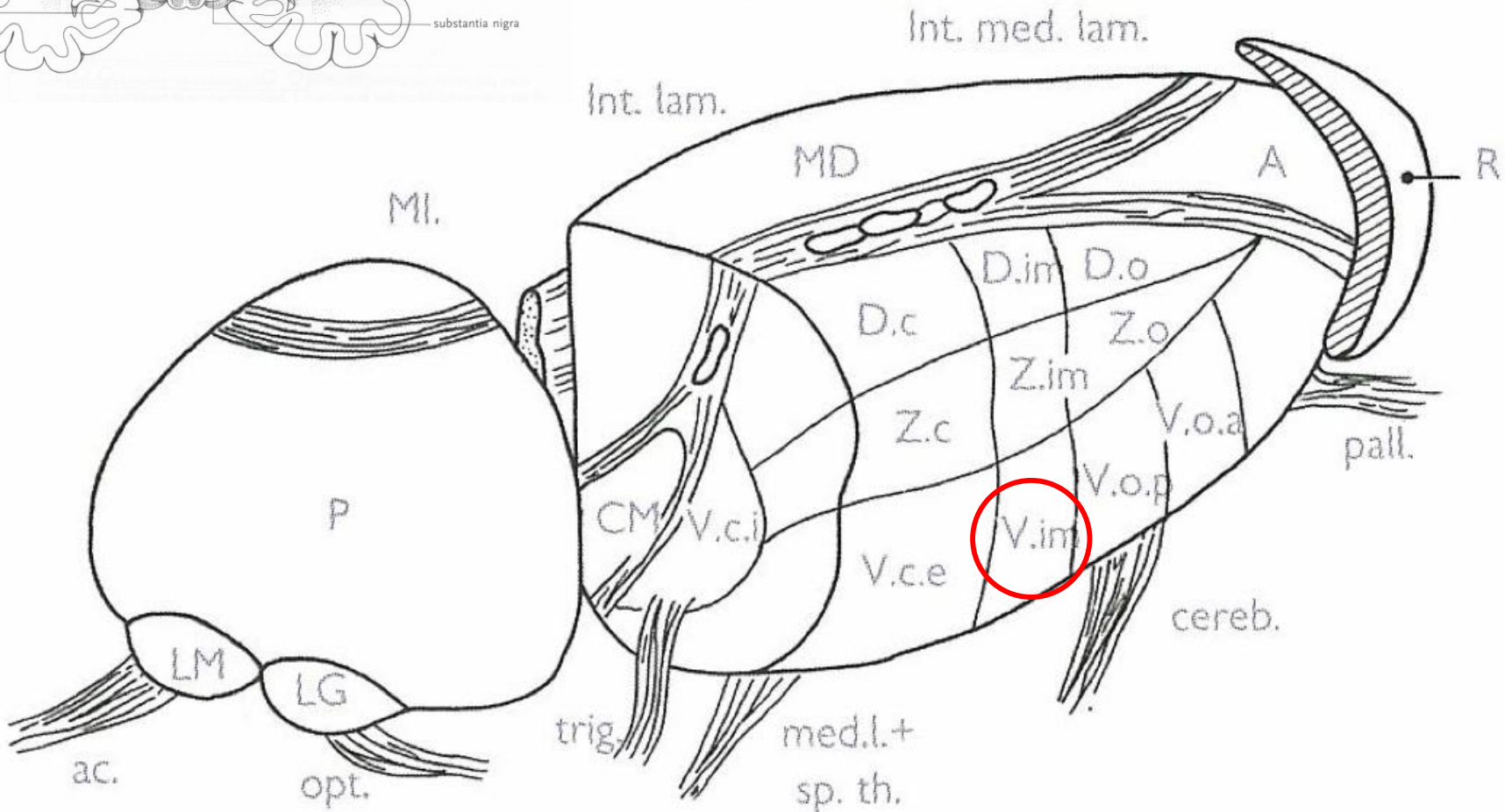
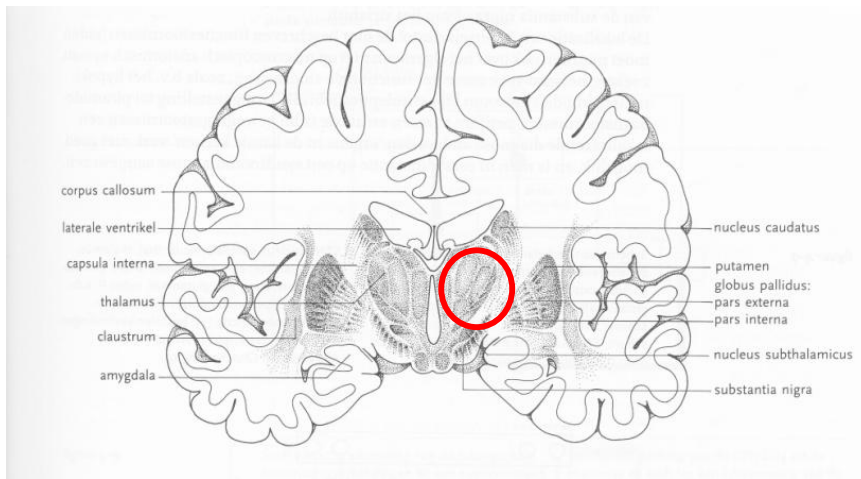
Tremornetwerk

Figuur: S. Sharifi

- Motorische schors
- Thalamus
- Diepe hersenkernen
- Kleine hersenen
- Hersenstam

Thalamus: Ventre-intermediate nucleus

DBS bij OT?

- Onderzoekssetting
- Wat kunnen we leren van andere vormen van tremor?
- Wat zijn de resultaten bij OT zover?

DBS bij **Essentiële** tremor

- Veilig en effectief
- Tremorreductie bij 80-90%
- Uitkomst lange termijn?

DBS bij tremor bij **Multipele sclerose**

- Andere problemen naast tremor?
- Positief effect DBS op tremor
- Uiteindelijk effect matig

Literatuur OT DBS

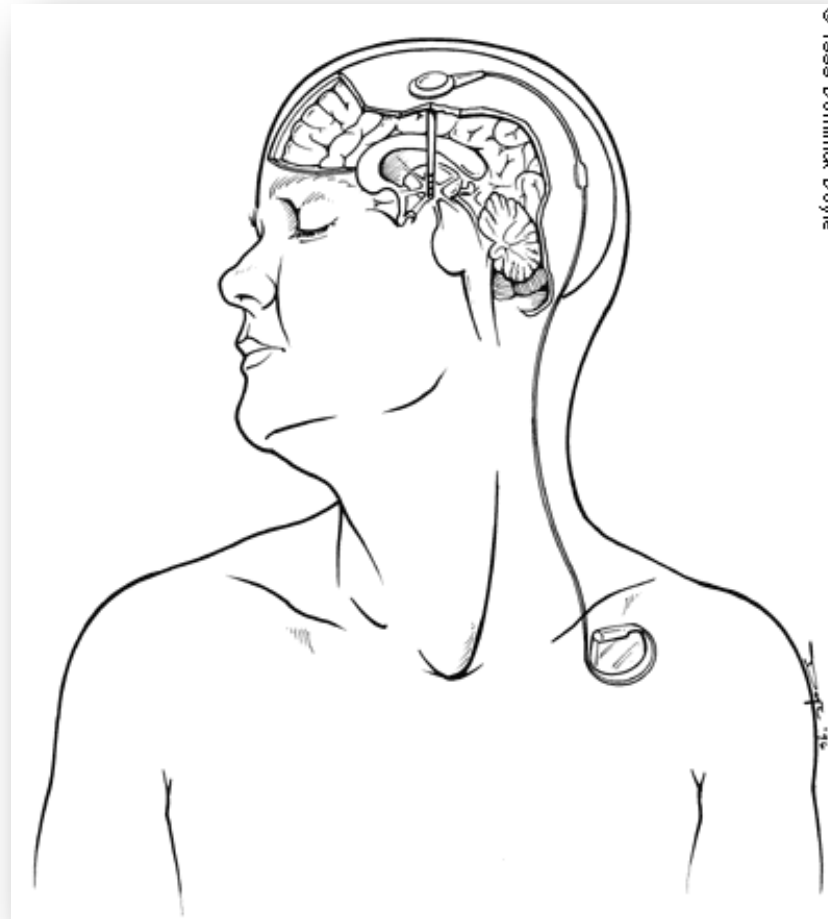
- Nog 5 patiënten gerapporteerd
- Na operatie (goed?) effect
- Afname tremor vs functionele winst
- Geen lange termijn follow-up

DBS bij OT

- Onderzoekssetting
- Casuïstiek

DIEPE HERSENSTIMULATIE ALGEMEEN

Operatie-indicatie?

Ernst - amplitude, rating scales

Hinder - werk
- dagelijks leven
- emotioneel

Bijkomende (neurologische) verschijnselen

Operatie-indicatie?

Ernst tremor - interval tot ontstaan
 - 'sta-tijd'

Hinder tremor - werk
 - dagelijks leven
 - emotioneel

Bijkomende (neurologische) verschijnselen

En verder

- Geen of beperkte contra-indicaties
 - Hart, longen, bloedstolling
 - Psychische klachten, depressie, geheugenstoornissen
 - Andere aandoeningen
 - ...
- ‘Reële verwachtingen’, haalbaarheid

Bijwerkingen/complicaties DBS

- Operatie gerelateerd (bloeding, infectie)
- Stimulatie gerelateerd
- Technische problemen (draad, batterij)

Praktisch/logistiek DBS

- Polibezoek – overleg en uitleg
- Bespreking DBS-team
- Klinische screening
- Ingreep
- Wachtlijst aanzienlijk

Follow-up

- Poli, instellen stimulator

OT DBS

- Onderzoekssetting
- Voorafgaand vastleggen tremor (klinisch, video, EMG, beperkingen dagelijks leven)
- Follow-up: meten tremor, meten verbetering functioneren in dagelijks leven

Vragen OT DBS?

OT – WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Wetenschappelijk onderzoek

- Functionele beperkingen
- Behandeling
- Awareness

- DBS
- Onderzoek internationaal
- ...

OT – DISCUSSIE / VRAGEN

